

UJ KELET

ZSIDÓ • POLITIKAI • NAPILAP

Horthy amnesztiát ad

Leplezni akarta örömeit, tehát elrendelte az országos gyászt. Nyolc napig se táncolni, se muzsikálni nem szabad Magyarországon, mert Horthy siralmasnak nyilvánította az időt, amelyen a kedvelt Habsburg-dinasztiától meg kellett válnia. Horthy király lehet végre s az országnak gyászt kell öltenie. De nincs a világon komédiás, aki egy mozdulattal, egy fiattal, egy szóval el ne árulná magát. Különösen ha olyan szilajul örül, mint Horthy. Mivel bizonygatja örömeit? Közvetlenül a gyász után elrendeli az amnesztiát. Bűnbocsánatot hirdet mindenkinek. Azaz pardon, nem mindenkinek, csak azoknak, akiknek már egyszer megbocsátott. És azoknak, akiknek ha kell, százszor is meg fog bocsátani, mert barátai és hívei ők. Hogy a szavaival éljünk: „a feledés látványát kívánom borítani azokra a bűncselekményekre is, amelyek a bűnös forradalmak szenvedései nyomán keletkezett szenvedélyek és indulatok hatása alatt elkövettek.” Az amnesztia-rendelet három pontból áll. Az első pont Károly híveinek ad bűnbocsánatot. „Bármily módon vettek is részt a fennálló alkotmányos rend és uralom ellen legutóbb intézett támadásban.” A második pont azoknak bocsát meg, akik a magyar állam nyugati határszélein az ország területi épségének önhatalmu megvédése ürügyén bűncselekményeket követtek el. A harmadik pont kegyelmes mindazokkal szemben, akik ezerkilencszáztizennyolc október harmincegy óta „a bűnösen felidezett haza és társadalomellenes forradalmak idején a magyar faj és nemzeti eszme ellen elkövetett cselekmények által felkeltett közeli keseredés és menthető felbátorodás hatása alatt vagy abban a téves meggyőződésben, hogy cselekményükkel a magyar faj és nemzeti eszme érdekeit szolgálják, bűncselekményt követtek el.”

Kevésbé kuriálisan, kevésbé rendeleti nyelven, de érthető paraszti beszéddel a következő bűnösökre borította Horthy a feledés látványát: a Károly-puccs résztvevőire, a nyugatmagyarországi bandákra és a zsidóirtó banditákra. Horthy megbocsát a hortysta-szelleműeknek akkor is, ha egy önfelédtt pillanatban ellene fenekedtek, mert azt hiszi, hogy most ezzel a kegyelmes gesztussal, megint magához öleli őket. Egészen fölösleges volt újra amnesztiát adni az ellenforradalmároknak, a Héjjasoknak és a Francia-Kisseknek, akik „menthető felbátorodás” hatása alatt vagy abban a téves meggyőződésben, hogy cselekményükkel a magyar faj és nemzeti eszme érdekeit szolgálják, bűncselekményeket követtek el, azaz embereket tüntettek el, zsidókat gyilkoltak tömegesen vagy egyenként, egészen fölösleges volt az ébredőknek, a csöcseléknek és a Felelőtlen Elem nevű közismert garázdának bűnbocsánatot adni, mert hiszen egyszer már megadta ezt Horthy. De az is a kurzus amnesztiája volt: aki másnak amnesztiát csinál, maga esik bele. Azok a szegény priák, akiket a kurzus ébredői, Héjjasai és Francia-Kissei és Ostenburgi hadai börtönbe juttattak, a foglytáborokba és a számkivetésbe, azok számára nem volt kegyelem az első amnesztia alatt sem és nincs kegyelem most sem, mert a kurzus csak a bosszu és a gyűlölet árán tud fenmaradni és Horthy is fél az igazságtól, amely az ő lényétől, lényének minden porékájától idegen.

Most tüntetőleg újra megbocsát a zsidógyilkoló szabadcsapatoknak, az önként bíraskodóknak, minden bűnösnek és gyilkosnak, ha

tetől-talpig zsidóvérral van is bemocskolva. De kimondja kereken, hogy más számára nincs bűnbocsánat. A zsidók számára sincs. Aki őt, aki gyilkolt, aki fegyvert emelt a fennálló rend és uralom ellen, mindezt a kebelére szorítja Horthy, aki nem átálja hirdetni, hogy most már más szellemet fog meghonosítani a magyar politikában. De nincs bűnbocsánat azoknak a szerencsétleneknek, és ezt leplezetlen szavakkal hirdeti az amnesztiarendelet, „akiknél a bűncselekmény indító oka önző nyereségvágy volt” vagyis annak az egész sereg szerencsétlen zsidónak, aki az internált táborokban selymődik, pusztul a rabtartók brutalitásai alatt. Semmi okunk, hogy az önző nyereségvágyat védjük. Ha tudnánk, hogy ilyen van, magunk dínénk felette törvényt, még ha a saját fajtánkhoz tartoznánk is. De nagyon jól tudjuk, mit jelent ez Horthy Magyarországon, ha ez vagy az a különítmény, vagy irreguláris alakulat nem kapta meg a zsidótól azt a sápot, amit követelt, hazafias közeli keseredésében és menthető felbátorodása hatása alatt büntetlenül felnégyelhetett, keresztüliszarhatta, Dunába dobhatta a zsidót s legjobb esetben árdrágítás

cimén indította meg ellene az eljárást és így odajuttatta azoába a szomorú táborokba, amelyekről ma már Európaszerte tudják, hogy megszegyénítik a dantei borzalmakat. Ezeknek a szerencsétleneknek nincs amnesztia. Ha néhan csakugyan drágábban adtak egyetmást, mert a leromlott magyar koronával nem tudtak árut vásárolni, csak idegen valutával, nem tettek egyebet, amit az angol világkereskedő tesz, amit a francia, az olasz és az amerikai s amiért tisztelet övezi ezt a kereskedővilágot, még a magyarok részéről is. De a zsidóknak börtönben a helye és foglytáborokban. Nincs könyörület. Aki mozikat lop el a zsidó mozioktól és ezzel kereskedik s milliókat vág zsebre, aki a trafikokból kergeti el a zsidó özvegyet és minden állásról, hogy ezekkel a pályakkal üzérkedjék, aki milliárdokkal károsítja meg az államot, aki súlyos százmilliókat panamázik az ország kárára, az lehet a dicső kurzusoszlopa, az gyilkolhat is, majd megbocsát neki Horthy. A zsidóknak soha. Horthy megint nagyon erősnek tudja magát, hogy ilyen leplezetlenül új életre támaszja a gyűlöletet, a kurzust.

Horthy megkegyelmez a fehér terrornak

Kik kaptak amnesztiát? — Csöndes detronizálás — Kossuth Lajos sirjánál — Károly utja — Bethlen egységes pártot alakít

— Az Új Kelet tudósítójától —

A magyar nemzetgyűlés harmadszori olvasásában is megszavazta a trónfosztó javaslatot. A javaslat felett harmadszori olvasásban vasárnap szavaztak, amikor Botlik József elnökölt. A jegyző szokás szerint felolvasta a javaslatot, amelyet a nemzetgyűlés hozzászólás nélkül szavazott meg, csak a kiegészítők sorában hangzottak el kiáltások:

— Eljen a nemzet!

Az ülésen mindössze ötven képviselő jelent meg és az egész aktus alig hat percig tartott. A megszavazott törvényt a hivatalos lap hetfőn reggel rendkívüli kiadásban közölte.

A kisgazdák Kossuth sirjánál

A trónfosztó ülés lefolyása után a kisgazdapárti képviselők a berepesi temetőbe mentek, ahol Nagyatádi Szabó a párt nevében megkoszoruzta Kossuth Lajos sirját. A koszoru szalagján mindössze ez az egyetlen szó volt: „Győztél”. Nagyatádi többek között a következőket mondotta a sirnál:

— Örökké emlékezetes napon jöttünk Kossuth apánk földi maradványaihoz, akkor, amidőn a te égbetörő lángléted eszméit és törekvéseit részben megvalósítottuk, amikor a mai napon egy idegenből, ránk ült hatalmat egyszersmindenkorra eltávolítottak. Hesszu századokon át tartott ez az állapot, amelynek az volt az oka, hogy mindeddig élt ama irányzat, amely a császári kegy fényében szeretett sütkérezni a multban ép úgy, mint a jelenben és mindig igyekezett megakadályozni a mi régi függetlenségi küzdelmeinket. Kossuth 1849-ben proklamálta azt, amit mi most megvalósítottunk. Kossuth szelleme az, amely egységessé tudja és fogja tenni fegyver nélkül is a megmaradt kicsiny, de életerős Magyarországot.

Amnesztia a terroristáknak

Horthy kormányzó a detronizálási törvény megszavazása alkalmából amnesztiarendeletet adott ki, amelyben kegyelmet ad a Károly-puccs résztvevőinek, a nyugatmagyarországi felkelőknek és az ellenforradalmároknak. Az

amnesztiarendelet tartalmát lapunk vezetőhelyén közöljük.

A száműzött király utja

A száműzött király közben meggyűlölettel utján. Szombat éjjel tizenegy órakor Károly és Zita vonata a bukaresti Chitilapályaudvarra érkezett. A perronon Duncan ezredes és Nicolaeu tábornok, bukaresti katonai parancsnok várták. A közönséget nem engedték be a pályaudvarra. A vonat egyenget egy óraker tovább indult Galac felé. A vonatot Ghnek angol ezredes és Giculescu őrnagy kísérték. A vonatot kísérő személyzet szerint Károly Craiováig nagyon levert volt, azóta kissé felderült. Zita már jobbkedvű és a vonaton azzal szórakozott, hogy kártyát vetett magának és a kísérő személyzetnek. A bukaresti pályaudvaron Zita királyné Eszterházi gróf kíséretében megjelent a vonat folyosóján.

Károly és Zita vasárnap reggel érkezett Galacra. A vonat hét kocsiából állott. A galaci pályaudvaron a száműzötteket Rujinsky tábornok és a helyi tengerészeti parancsnokság vezetői fogadták. A vonatból először Zita királyné szállt le. Utána Károly. Az angol őrség sortala között a kikötőhídra mentek, amely vörös színnel volt bevonva.

Negyvenöt perccel a vonat megérkezése után a román gőzös elindult Szulina felé, ahol a Crdiff hadihajó várja Károlyt és Zitát, hogy továbbszállítsa őket Madeira felé.

A kisantantot nem elégíti ki a detronizáló törvény

A nagykövetek tanácsa foglalkozott a detronizáló törvénnyel, amely a kisantantot nem elégítette ki teljesen. Ép ezért a szövetséges hatalmak budapesti képviselői felszólítják a magyar kormányt, határozott formában mondja ki a nemzetgyűlés, hogy a magyar trónra a Habsburg ház egyetlen tagját sem lehet megválasztani. Az elfogadott detronizáló törvény ugyan csak Károly trónfosztását mondta ki. A MTE. illetékes helyről úgy értesül, hogy a magyar kormány mielőtt hivatalosan értesül a nagykövetek konferenciájának döntéséről, érint-

előfisetőink
nk figyelmét
emes helyre-
ogy olcsón és
mindenféle
ványok, üzleti
meghívók,
lerélpapírok,
ak kiadóhi-
ban megren-
Kivánatra
ttal rendez-
llunk :-:

adóhivatala

ÉS TSA
VIZVEZETÉSI BE-
ELÉSI VÁLLALATA

New-York épület.
Telefon-szám: 214.

COLA
ztosító R.-társaság
esti
000.000 lei
ÉRKÉPVISELŐSÉG
(v. Jókai-u.) No. 11
zában)

rolt ügynökségei és az
gyűlölködés mindegyike
ellett átveszi a miniszteri
üködésükben felfüggesz-
és osztrák eredetű társa-
yezett összes ágazatbeli

Csuj: Str. Regina Maria
radea-Mare: Str. Reg.
yés bankháza. Simleu-
en Kereskedelmi bank
Piata Victoriei 6 sz.
Marmatle: Pécsi és
ég. Targui-Mures
silor No. 17. Bistrita:
szntár fiókja. St.-Ghe-
rmin ügyvéd. Cristur-
uri Tákaréspénztár R.-T.
Lunga No. 15. Lupeni:
fajér.

ROLADÉ KARTÁR
lea Regele Ferdinand No. 31
utánvét mellett.

SIPOS JENŐ cégnél
Csuj—Kolozsvár,
Piata Unirii (Póter) 17.

nyik legnagyobb
yárának
678-I :-:
ezdődik
z udvarban

kezésbe lép a nagyhatalmakkal, hogy velük egyetértően megtalálja ezen kérdés megoldását.

Lemond a Bethlenkormány

A magyar kormány még nem mondott le. A kormánynak az az álláspontja, hogy előbb likvidálni kell a trónfosztási törvény összes következményeit és a külügyi helyzetet és csak azután nyújthatja be a kormány lemondását. A lemondás kérdését vasárnap délután rendkívüli minisztertanács vitatta meg és megállapodtak a további teendőben. Ezek szerint a kormány valószínűleg a jövő hét végén lemond. Egyébként Bethlen miniszterelnök változatlanul arra törekszik, hogy egyes pártot hozzon létre. A kormányképes elemek e vágya nélkül nem vállalkozik újabb kormányalakításra.

Csehszlovákia lesterel

A cseh kormány hétfőn elrendelte a mozgósított hadsereg leszerelését. A szükséges intézkedést már megtették, az elzárt telefonhálózatot visszaadták a forgalomnak, Benes miniszterelnöknek tegnap este megjelentek az antant hatalmak képviselői és átadták a mozgósítási költségek megértesítésére vonatkozólag a nagyköveti értekezlet válaszát. Tudomására adja a tanács a cseh kormánynak, hogy még az esetben is, ha a kiadások megtérítésének megvalósulása a trianoni szerződésből származó követelések után következik.

Tisztújítás az „Ivna”-ban. A kolozsvári „Ivna” neber irodalmi egyesület november ötödikén tartotta meg tisztújító közgyűlést, melyen Kolozsvár valamennyi hebraistája megjelent. Az egyesület elnökválasztására utlag Zwi Isfeld tanárt választották meg. A választmányba Zador Besó Gutmann Chaim, Hammer Dov, Baumzweig Adolf és Jehuda Kaelstein, Weiser Saul, Schwartz Slomo és Jicchak Edelstein került be. Az egyesület új vezetősége már meg is kezdte működését s a közeli napokban olvasótermet és könyvtárat nyit a Haggiboor klubhelyiségében. Ezzel egyidejűleg a második országoszi zionista konferencia alkalmával tartandó hébernyelvű irodalmi estély előkészületei is megkezdődtek.

Két perces munkaszünet. Washingtonból jelentik: Harding elnök proklamációt intézett az amerikai néphez, amelyben kéri, hogy az ismeretlen közkatona ünnepeles temetésének pillanatában két percig álljon meg minden munka. Ez a két perc legyen a kegyeleté. Együttal közli, hogy a kongresszus határozata értelmében november tizenegyediké, a temetés napja, nemzeti ünnep.

Kleinmann és a Mindenség

Irtó: Ujvári Déter

Stoppné nem sejtette, hogy alvó oroszlánt költögetett, mikor költői tevékenységre unszolta Kleinmann, akit gyorsodru hullámokon ringatott a népszerűség. Mert költő szunynyadt Kleinmannban, egy nagysörényű vad oroszlán. A muzsával való meghitt viszonyát titkolta eddig, mert karakter volt és irtózott attól, hogy könnyelmű dicsekedéssel egy tiszteséges asszonyságot kompromittáljon. De isten látja a lelét: e viszonyról nem ő rántotta le a fátyolt. De ha már leleplezték, ám hadd lássák, nem méltatlanra pazarolta Bodony intelligenciája a bizalmát. A siker miatt nem aggódott, már ez is mutatja, hogy poéta volt, mert állítólag Horatiust és Goethet sem bántotta a kishitűség és az önmaguk iránt való bizalmatlanság. Csak egy dolog volt, ami tétovázásokba szorította. Milyenfajta költészetet nyujtson Bodonynak, mert ő minden irányt egyforma lendülettel művelt.

Azt gondolta, legjobb, ha ezt a kérdést a plénum elé viszi. A demokrata felfogásnak is legjobban ez felel meg. Egy független és autonóm társaságnak joga van ahhoz, hogy a kebelében kifejtendő költői munka irányait a saját alapelvei szerint határozhassa meg.

A plénum elé vitte hát a dolgot. A plé-

Portorose

Portorose, november 2. Amióta a volt osztrák-magyar monarchia utódállamainak a képviselői megérkeztek, a cse des város egyszerűre megelevenedett. Az előkelő Palace Hotel előtt jönnek-mennek az autók, diplomataik jönnek és távoznak. A szálloda nyitott ablakain irógépek kattogása száll a tengerből felé. A tárgyalótermekké átalakított dohányzószobákban és a Bar American helyiségében egész nap lázas munka folyik. A bizottságokba még be nem osztott diplomaták a hotel halljában folytatnak eszmecsereket a konferencia programjáról.

Sok delegátus nem jött még meg. A konferencia most még inkább hivatalnokok létesítése a képét adja. S ezek a hivatalnokok legilletékesebbek a konferencia lefolytatására, mert legtöbbben együtt dolgoztak a volt monarchia minisztériumaiban.

Portoroseban hallgat a politika s ha néha alig hallhatóan mégis szóhoz jut, csak a nemzetközi udvariasságról van szó. A nagyantant képviselői is azon fáradoznak, hogy a konferenciával összefüggő gyámságuk tulságosan érezhető ne legyen s egyre hangzóztatják, hogy csak tanácsadókként jöttek a konferenciára, az amerikaiak — élükön Smith ezredessel, a konferencia kezdeményezőjével — épenséggel csak mint szemlélők vannak jelen.

A konferencia sulypontja a nemzetközi forgalom kérdése. Az egyes országhatárokon uralkodó viszonyok nagyon veszélyeztetik az utódállamok gazdasági életét. Sok helyt szó sincs szabadforgalomról, a kiküldött vagonok nem kerülnek vissza, a szállítmányok napokig hevernek a határalomásokon s az okatlan rendelkezések egész serege teszi lehetetlenné a tranzitforgalmat. A nemzetközi kereskedelem főfeltétele, gyors és biztos szállítás, ma nincs. Nem esoda, tehát, hogy az internacionális kereskedelem Középeurópa megkerülésével új utvonalakat keres.

Egyike a legnagyobb nehézségeknek, amelyekkel valamennyi utódállam küzdök, a technikai apparátus kuszáltsága. A szállítási eszközök felosztását azonban nem a konferencia, hanem egy Bécsben működő speciális bizottság fogja végezni. Az összes utódállamokban az a helyzet, hogy a vasuti anyag egyrésze még három évvel a háboru után is hasznavehetetlen állapotban van, mert nincs elegendő javítóműhely. Tekintettel arra, hogy az egykori osztrák-magyar monarchia hét állam közt felosztott vasúti parkjának az újból használhatóvá tétele közös érdeke az összes utódállamoknak, joggal remélhető, hogy ebben a kérdésben is — kölcsönös segítség alapján — megegyezés fog létrejönni.

Ami a személyforgalmat illeti, nem nagy

reményeket fűzhetünk Portorosehoz. A delegátusok meg vannak győződve, hogy a vizumkényszer a háboru legkellemetlenebb utójelensége s ha csupán pénzügyi kérdéstről volna szó, bizonyára megegyeznének, hogy a vizumok díját a jegy árához hozzáütve utközben szedjék. De sajnos, azok a bélyegzők, amelyeknek az utlevelet disziteniük kell, ha az ember külföldre utazik, főleg a politika körébe tartoznak. Már pedig a politika nem kapott vizumot Portoroseba.

Az Erdélyi Zsidó Kórházegyesület amerikai propagandája

A kolozsvári Chevra Kadisa kétszáz ezer leivel járult a zsidó kórház felépítéséhez

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az Erdélyi Zsidó Kórházegyesület legutóbbi közgyűlésén hatalmas propaganda megindítását határozta el. Ennek a propagandának egyrésze a belföldre, másik része a külföldre, legfőképpen Amerikára terjed ki. Az amerikai propaganda lefolytatására Feuerstein Bényt bízták meg. Feuerstein Béni már néhány hét mulva elindul amerikai útjára. Hogy munkájának az eredménye már előre biztosítva legyen, a Kórházegyesület felhívással fordult mindazokhoz az erdélyi és bánáti családokhoz, akiknek valamilyen hozzátartozója él Amerikában, amelyben arra kéri őket, közöljék vele ezeknek a címét, hogy Feuerstein Béni ellátogathasson hozzájuk. A propaganda Amerika minden nagyobb városára kiterjed. A hozzájárulásokat a Banca Marmorosch-Blank amerikai fiókjai fogják inkasszálni.

A Kórházegyesület most készítette el alapszabályait is, amelyben egész működési tervszöveget le van fektetve. Legfontosabb céljának tekintik, hogy Kolozsváron zsidó kórházat létesítsen. Erre a célra a Chevra Kadisa kétszáz ezer leit szavazott meg. A Kórházegyesület minden intézménye szigoruan a zsidó vallás hagyományai, a Sulchan Aruch alapján áll. A tagok többfelék lehetnek: alapítványos tagok, akik tízezer leit kötelesek fizetni. A rendes tagok évenként hatszáz leivel, a pártoló tagok évenként háromszáz leivel járulnak a Kórházegyesület céljaihoz. A segítő tagok évi huszonnégy leit fizetnek.

A Kórházegyesület működése iránt országsszerte óriási érdeklődés mutatkozik. A Kórházegyesület kétségtelenül nagy és szükséges feladatot teljesít. Az amerikai propagandától az egyesület sokat remél, mert tudja, hogy az innen elszakadt zsidók sohasem zártkörtak el attól, hogy azokon a vidékeken, ahol családtagjaik, rokonaik és ismerőseik élnek, a közérdekű munkában résztvegyenek.

num büszke volt, hogy ilyen fontos kérdésben dönthetett.

— Hőgyeim — szölt Kleinmann — az a kérdés, hogy mily irányu költészetet akarnak kegyedek meghonosítani. Mit szólnak például a dadaizmushoz.

Kanarikné elpirult. Fiatal özvegyasszony létére tulkenyesnek találta a kérdést.

Null Albertné nem pirult el, csak a fejet rázta.

— Ez nagyon veszélyes, Kleinmann ur. Hígyje el. Itt már nekem is van egy kis tapasztalatom. A dadaik csak bajt csinálnak. Nem, Kleinmann ur, a dadaizmus nem nekünk való. — Hat jól van, ezt elejtjük — mondta Kleinmann ur. — Olyan költészetet csinálók, aminőt parancsolnak. Tessék parancsolni.

Megint Null Alterné beszélt:

— Tudja mit Kleinmann ur, csinálja meg azt a költészetet, ahogy magának jól esik, én csak azt kívánom, hogy ortodoxos legyen, aztán egy kicsit rikátos is, mert a pénzükeret mulatni akarnak az emberek. Mindenesetre sirverset csináljon kegyed, abban praxisa van.

Kleinmann ur hazament és a következő halhatatlan művet költötte ki magából:

Sorok a Mindenség sarközeire

A Huszonnégy megrothadt és köldöknyílásában nyüzsögnek a perepondrók,

Bimbam.

A Huszonnégy megrothadt. Felhők miseingeket vetnek tarfejű fákra, aszkéta fenyőkre és a szél rekviemet vinnyog.

Izzadt, sebes lábát ködbe mártja a Mindenség, aztán felhőletrán felhág az Égre, hogy döglődő testo a szőrőshasú kékség kiáradó kéjétől reszkessen.

A Huszonnégy megrothadt. Kvargii. Nitrogén.

Temetés. Puffadt felhőkön napvért hány a Mindenség és millió jajt bőfög ki magából.

Beteg gyomra marialóccokat öröl és beleiben erjedt asszonybájak, szafaládén serdült ártatlanságok, bűnnek, gyilkolásnak sejtisen előmlő piros visszhangjai korognak. Telegráfrótok szaladnak le az égről, temetés lesz. Az Eg csucsán vétékzik a Mindenség.

A

Döntő

jelzik a roellenzéken, d ténynék tekir megegyezésé között. a le rült paktum vezetének fel oly álhatos szemben a li nem támog teljesen a M Maniu és Br a megegyezé a közeli nap fektualásával áll elő. A lib

ebben korm helyét megny

Erre vall az helyen kijel tását az alko hónappal elb arra haszná rescu-korom formában tá a kormányala uj kormány s partok máris változás esete rülhetetlen. kapcsolat t gyanakvással közeledést és kráciát felti lapja ma azt paktumnak a nemzeti párt Ha azonban aital a román magát szem

A kirak vezéreinek k és Inculélt aki főleg az oldására von pártvezérhez.

a kor szülyos

Az Averescu a válsághírek

Zokni, és már a sárga. Degadt poshadt és a Fő szikrazó Evo! a és lilás aranyleg Bimbam Matráck Vágyróf E. omlás Alkony.

Hát ez lesz. Már e dicsőség mind kenység. Az való ünnepi s ott van a ha kohéziójával jon? Érezte skert aratnár költő. Egy n kollégialitás másik kettőt Lemáng bizta, hogy ü vozölje a sze

A párisi börzén dől el az Averescu-kormány sorsa

Kész a paktum Maniu és Bratianu között — A parasztpárt a demokráciát félti — Titulescu mentési akciója

— Az Új Kelet tudósítójától —

Döntő jelentőségű események előestéjét jelzik a román belpolitika hírei. Nemcsak az ellenzéken, de semleges körökben is befejezett ténynek tekintik a liberálisok és a nemzeti párt megegyezését. Ugy tudják, hogy a két párt között a legellentétebb kérdésekben is sikerült paktumra jutni. A liberálisok erdélyi szervezetének feloszlata, melyet a nemzeti párt oly áthatatosan követelt, elmarad ugyan, ezzel szemben a liberális párt központja közvetlenül nem támogatja erdélyi alakulatait és azokat teljesen a maguk erejére bizza. Ilyenformán Maniu és Bratianu között nincs már ellentét, a megegyezésről szóló paktumszerződést tehát a közeli napokban aláírják. A megegyezés perfektálásával természetesen teljesen új helyzet áll elő. A liberális lapok azt írják, hogy

ebben az esetben az Averescu-kormány azonnal elhagyja helyét és már az új ülészek megnyitását sem fogja bevárni.

Erre vall az is, hogy a kormányhoz közelálló helyen kijelentették, hogy az ülészek megnyitását az alkotmány szerint megengedett egy hónappal elhalasztják. Ezt az időt valószínűleg arra használja fel az uralkodó, hogy az Averescu-kormány távozásával most már konkrét formában tárgyaljon az új alakulás vezérével a kormányalakításról. Biztosra veszik, hogy az új kormány sürgősen kiírja a választásokat. A pártok máris megmozdultak, mert kormányváltás esetén az erők új csoportosítása elkerülhetetlen. A parasztpárt, amely eddig szoros kapcsolatot tartott főn a nemzeti párttal, erős gyanakvással figyeli Maniu és Bratianu közeledését és ettől az új szövetségtől a demokráciát félti. Az „Aurora”, a parasztpárt lapja ma azt írja, hogy ennek az „ördögi” paktumnak a megkötése a parasztpárt és a nemzeti párt viszonya a legszélyesebb marad. Ha azonban ezt a megegyezést aláírták és ezáltal a román demokrácia új ellenségeket találja magát szembe, a párt tudni fogja kötelességét.

A király különben folytatja az ellenzék vezéréinek kihallgatását. Tegnap Marghiloman és Ineuleltz jelentek meg az uralkodó előtt, aki főleg az ország gazdasági krízisének megoldására vonatkozólag intézett kérdéseket a két pártvezérhez. Kétségtelen, hogy

a kormányválságot most a súlyos pénzügyi krízis tepte akasztja.

Az Averescu-kormány, amely már nem cáfolja a válsághírséket, kétségbeesetten igyekszik a

pénzügyi romlásnak utját állni és pánikszzerű intézkedéseket készülni kiadni. Ezzel egyidejűleg Titulescu Párisba utazott, hogy a valuták csatájának központjában igyekezzék a lelt megmenteni. A kormánypárton, ahol nagy lehangoltság uralkodik, már csak abban reménykednek, hogy Titulescu útja sikerrel jár és ebben az esetben a kormányválság elodázható volna. Biznak abban, hogy Bratianu fenyegető kormányra jutása újra felkelti a francia politika régi ellenszenvét és segítségére fog sietni a pénzügyi nehézségek miatt bukás előtt álló Averescu-kormánynak.

Emlékeztetnek arra, hogy a lei esése Párisban épen akkor indult meg, amikor egy Bratianu-kormány eshetősége először jutott előtérbe. Ezt hivatalos helyen akkor adták tudásra Take Jonescunak, amikor a valuta ügyében Franciaországban tartózkodott.

Ezzel szemben a nemzeti pártiak megvannak győződve, hogy Vajda Sándor ép olyan garancia a franciák előtt, mint Take Jonescu és ha Take Jonescut Vajda Sándor váltaná fel a külügyminiszeri székben, a franciák nem exponálják magukat az Averescu-kormányért.

A kormány erőfeszítései a valutajavítás érdekében

— Az Új Kelet tudósítójától —

A valuta megmentése érdekében eddig foganatosított összes rendelkezések hatása nélkül maradtak. Kereskedők, bankok és más szakörök állandóan memorandumokkal árasztották el a kormányelnököket és pénzügyminisztert, de bármennyire is igyekezett a kormány a helyzetet változtatni, rendelkezések és intézkedéseinek nem tudott kellő eréllyel érvényt szerezni.

Most aztán, hogy a valuta további romlása katasztrófával fenyeget, ma már Párisban 6³/₈-on jegyzik a leit, a kormány a legutóbbi minisztertanácson elhatározta, hogy most már azokat a rendszabályokat is keresztül viszi, amelyeket eddig az idegen államok diplomáciai intervencióval akadályoztak meg.

Tegnap a miniszterelnökségen megfogalmazták mindazokat a rendelkezéseket, amelyek a behozatal teljes megtiltását fogják eredményezni. Diplomáciai uton lépéseket tesz a kormány a francia kormánytól a párisi tőzsdén ügött tiszteségtelen spekuláció ellen és megismétli a kormány régebbi kísérletét, a Párisban felállítandó román valutaellenőrző hivatal érdekében.

A román diákok ösztöndíjait, amelyeket eddig francia frankokban fizettek ki, megvonták, ami, bár súlyosan érinti az érdekelt diákokat, lényeges megtakarítást jelent idegen valutában. Megtiltja a kormány ezenfelül a külföldi beutazásukat is, amelyek az elmúlt nyári szezonban milliárdokra rugó lei mennyiséget emésztettek meg minden realis rekompenzáció nélkül.

Ismeretes, hogy a luxuscikkek behozatalának eltiltása illetve megszorítása idején az érdekelt államok a diplomácia útján bírták rá a kormányt rendelkezések visszavonására. Bukarestből jelentik: Titulescu pénzügyminiszter kijelentette, hogy a kormány mostani erőteljes akcióját a valutáért, semilyen diplomáciai közbejövésre sem fogja befolyásolni és a rendelkezéseket minden vonalon következetesen keresztül fogják vinni.

Az angol alsóház a washingtoni konferencia sikeréért

— Az Új Kelet tudósítójától —

Berlin, november 6. A washingtoni leszelési konferencia amerikai megbízottai dolgozták ki és terjesztik a konferencia elő a leszerelés tervezetét. A megnyitó ülés után, mielőtt megtörténtek a formalitások, az amerikai delegáció elnöke részletes beszámolóban fogja ismertetni a konferencia programját és meg fogja jelölni a lefegyverzés arányait. Ugyancsak az amerikai delegáció javasolni fogja, hogy létesítsenek egy állandó nemzetközi konferenciát, amely évenként üléseket tartson és azon beszéljék meg a különböző nemzetközi problémákat. E terv szerint a népszövetség csak az európai problémákkal foglalkozna, a világproblémák a nemzetközi konferencia elő tartoznának.

Az angol alsóház legutóbbi ülésén Chamberlain válaszolt Clynes munkáspárti képviselő interpellációjára, amelyet a washingtoni konferencia kérdésében terjesztett be. Chamberlain kijelentette, hogy Harding felhívása az egész világon, így Nagybritániában is rendkívül nagy meglepetést és örömet keltett. Meggyőződése, hogy a népek és országok számotvetnek azokkal az áldozatokkal, amelyekbe a legutóbbi háború került és módot fognak találni arra, hogy leküzdjék a felmerülő nehézségeket és megvalósítsák az igazi világbékét. Hozzájárult Clynes indítványához, amely szintén azt bizonyítja, hogy az angol parlament a legkomolyabban óhajtja a washingtoni tárgyalások sikerét. Sajnálkozott afelett, hogy az angol kormány feje nem vehet részt a tárgyalásokon és azt a reményt fejezte ki, hogy Lloyd George talán már a közeljövőben Washingtonba utazhat és résztvehet a további tárgyalásokon.

A új porosz kormány megalakult. A kormány elnöke Braun Otto többségi szocialista lett, akit a porosz képviselőház mai ülésén 291 szavazattal 197 ellenében választottak meg. Az új kormányban három szociáldemokrata, egy demokrata, két néppárti és két centumpárti foglal helyet. A többségi szocialisták eleinte vonakodtak résztvenni a kormányzásban, különösen addig, míg a kormányelnökség komoly jelöltje Stegerwald volt, akit különösen a centrum támogatóit. Mivel azonban a pártok között megegyezés jött létre és a polgári pártok hozzájárultak ahhoz, hogy a miniszterelnök szociáldemokrata legyen, a többségi szocialisták többé nem zárkóztak el a koalícióban való részvételtől.

Gumaris görög miniszterelnök befejezte Londonban diplomáciai tanácskozásait. Sikertől olyan állapot találni, amelyen remélhető a kisázsiai béke helyreállítása. A miniszterelnök most Athénbe utazik vissza, ahol beszámol a kormányának és a királynak tárgyalásairól. A fronton a harcok szünetelnek, csak kisebb csatározások vannak a front különböző részein. Így a törökök előrenyomultak Bolzagh vidékének északnyugati részén. Az elfogott görög katonáknál parancsot találtak, amelyből kitűnt, hogy Karahissar vidékén visszavonulás esetén a görögök fel akarták gyújtani a falvakat.

Zokni, alsó levillan róla
és már látszik, ahogy fordul a Föld felé
a sárga, rancos Napülep.
Dagadt végbeléből
poshadt fényeket csurgat
és a Föld orrába
szikrazó bűzöket sugároz.
Evoé! a Huszonnégy megrothadt
és lilás dögtestén
aranylegyek énekelnek.
Bimbam.
Matrácképlet.
Vágyrőfögés.
E omlás.
Alkony.

Hát ez megszínálta. Egész Bodony oda lesz. Már előre élvezte a dicsőséget és a dicsőség minden kinját is. Mert rázta a féltékenység. Az a másik Kleinmann azzal az alávaló ünnepi szónoklattal meg legyűrheti. Aztán ott van a harmadik Kleinmann a társadalom kohéziójával. Ezzel a gazemberrel mit csináljon? Érezte, belebetegedik abba, ha azok sarkat aratnának. Mit csinál ilyenkor egy nagy költő. Egy nagy költő ilyenkor azt mondja: kollegialitás ide, kollegialitás oda, de ő azt másik költőt lehangorolja.

Lemangorolta őket. A választmány megbizta, hogy ünnepi beszédének keretében üdvözölje a szereplőket és tolmácsolja nekik Bo-

dony irodalmi publikumának hervadhatlan előismerését. Kleinmann csak a költőt üdvözölte: a másik két Kleinmann, a szónokot és a tudóst leválsereglette, mintha nimandok volnának.

Frakkban volt, sárga cipőben, finom, puha selyemingben és a nyakán gyönyörű csikos kraváttal díszeskedett. Fejére ráterítette a bársony rebbesipákát és a dobogóra lépett. Tomboló tappsal fogadták. Szónokolt, a publikum odavolt. Elősdmányozott, a publikum még odább volt. Szavait. A publikum örvengött.

Csak Null Alterné rázta a fejét. Szép, szép, de hol maradt az ortodoxia?

Kleinmann érezte, hogy ennek a kérdésnek a firtatását nem engedheti meg, mert az egész nagy sikert tönkre teheti. Megmondhatta volna nagyon egyszerűen és nagyon érthetően, hogy hol van ebben a ragyogó versben az ortodoxia, de ha értelmesen beszélt, akkor szépen imponált. Azt már kitapasztalta. Magára vette hát a nagyképet és így szólt:

— A proporcionalis plebiscitum aránylagos relativitása olyan pozitívumokat követel, amely megfelel az archimedesi pont közép-arányosának. Kegyed, nagyságos asszonyom beláthatja, hogy ezeket a principiumokat szem előtt tartottam.

Null Alterné belátta. Hogyne. A közép-arányost muszáj belátni.

Az osztrák cionisták országos konferenciája

— Az Uj Kelet bécsi tudósítójától —
Bécs, november 4. Október 30.tól november 3-ig terjedő időben tartották meg az osztrák cionisták országos konferenciáját. Az ülés elején Stricker képviselő, a cionista szervezet elnöke jelentést tett az osztrák mozgalom működéséről. Kifejtette, hogy az országos bizottság sokban hozzájárult a világszervezet viszonyainak szánálásához és rendkívül sokat segített a kongresszus előkészületeinek munkájában.

— Dolgozó emberekre van szükségünk, — mondotta — nem bírálókra. Első helyen áll a politikai munka, amely nagy feladatok elé állított bennünket, különösen a keleti zsidóság helyzetének szánálása az, amely munkánkat igénybe veszi. A keleti zsidók ügye alapján véve a mi ügyünk és ha ezzel szemben nem mutatunk megfelelő erélyt és szolidaritást, akkor könnyen ránk jár a rud. Az ifjúság és a nőkérdés komplexuma számára szükség lesz külön bizottságot alakítani. Általában azt lehet mondani, hogy sokkal fontosabb becsületes és dolgozó cionistákat nevelni, mint szaporítani a helyicsoportokat. Ha öntudatos, lelkes cionisták dolgoznának mindegyikük, ha látna a zsidóság, hogy a sorai közül a legjobbak állanak a mi szolgálatunkban, ha tekintélyt tudunk szerezni az elvnek, akkor ösztönsebben is a mi táborunkba jön a zsidó tömeg.

A szervezeti határozatok

Dr. Weiler a szervezet technikai részéről tartott előadást, majd a zsidó torna- és sportmozgalomról beszélt. A Nemzeti Alap propagandát ki kell mélyíteni. A referens végül heterjesztő és elfogadásra ajánlja a következő javaslatot:

„A konferencia kimondja, hogy a titkárság hatáskörét kibővíti, politikai ügyek számára is titkárságot állít föl, a szervezet pénzügyi akcióit pedig (Keren Hajjeszód, Zsidó Nemzeti Alap, Partalap, Sajtóalap, stb.) egységes vezetés alá helyezi. A konferencia kijelenti, hogy csak azokat a zsidó intézményeket támogathatja az országos bizottság, amelyek állandóan, nemcsak a szükség esetében dolgoznak együtt a cionista szervezettel.”

A második napon a pártvezetőség működéséről szóló jelentést tárgyalták. Dr. Friedmann Dezső elnök jelenté, hogy az akadémiai szövetség huszonnégy delegátussal van képviselve a kongresszuson és klubot alakított. Az igazolóbizottság nevében dr. Plaskes közli, hogy 162 mandátum igazolta ott. Két bécsi és négy vidéki mandátumot nem lehetett igazolni, mert a pártadót nem fizették be és a Keren Hajjeszódra való jegyzést is elmulasztották. Dr. Lazarovics erősen kritizálja a titkárságot, mire a teremben nagy zaj támad. Grüner javaslatára az általános vita tartamát tizenöt percbe állapították meg. Rabinovics delegátus az egyes szervezetek közötti állandó összeköttetést követeli. Dr. Rein rámutat arra, hogy a zsidó iskolaegyesület az szervezet nem támogatja megfelelő módon és kifogásolja Anita Müller asszony működését, aki meggátolta, hogy a zsidó iskolaegyesület épülethez jusson.

Dr. Margulies védelmébe veszi Anita Müller asszonyt. Berla Berger asszony javasolja, hogy a cionista nőmunkát mind gyászban és erélyesebben kezdjék meg. Dr. Körner a Hakoah testületi munkájára mutatott rá és kifejtette nemzeti szempontból a sport fontosságát, egyúttal bejelentette, hogy a Hakoah haivannegy tagja Palesztinában már chalucaimnak végez.

A cionizmus: népmozgalom

Stricker kifejté, hogy egyszerű frázis az, ha a pártban valamegy munkáról azt mondják, hogy ez a földolgozás az a munka nem végzi, kart okoz a mozgalmunk. Én úgy vélem — ugymond — hogy a Nemzeti Alapért való munka még nem menti ki a cionista kötelességek komplexumát. Bécsben minden zsidó munkát cionisták végeztek és méltatlanság lenne meg nem becsülni azoknak a munkáját, akik más téren igyekeztek használni az egyetlen zsidó ügynek. Azt is szemügyre vetik, hogy burzsoz-politikát csinálnak, hirt nem válaszolhatok mást, mint hogy kijelentem, hogy pártunk a nép partja és soha se fogunk lesülyedni egy osztály szöszölvőivá. Érdekes, hogy egyik oldalon megüjtik nekünk a burzsoz-politikát, másrészt egy delegátus azt kívánja, hogy olyan politikát csináljunk, amely a nagytőkét képes megnyerni számunkra, minthogy csakis nagy tőkék után lehet majd eredményes Palesztina-munkát végezni. Én azt mondom, hogy nekünk minden zsidóért dolgoznunk kell. Történetek kísérletek, hogy a munkába belevetünk a nacionistákat is, a vége mégis az lett, hogy mindent nekünk kellett elvégezni.

A harmadik ülést dr. Friedmann nyitotta meg

s felolvasta a lengyelországi és németországi cionisták üdvözlő táviratait.

Palesztina munka

Dr. Schalit a Palesztina-kérdésről beszélt és kifogásolta, hogy a cionizmusban még mindig a titkos diplomácia uralkodik és a demokrácia nem tudott érvényre jutni. A kanadai és délafrikai miniszterelnökök ismételtlen és nyomtatékkal a cionista követelések mellé állottak, Amerikában is bírjuk a kormány rokonszenvét, csak Franciaországban, ahol Palesztina-követelésekkel szemben irányadó körökben ellenszenv mutatkozott, erős cionista szervezetre nem támaszkodhatunk, amely parafizálni tudná ezt az ellenszenvet. Egyedül báró Rotschild Edmund dolgozott a mi szellemünkben. A Balfour deklaráció megfelelő interpretációját el fogjuk érni, de már sokkal tovább tartanánk, ha a helyzetet megfelelően kihasználhatuk volna. Sir Herbert Samuel Sanremóban lelkes munkatársunk volt, Palesztinában már megváltozott. A kiengesztelődés politikáját akarja, de azért mégsem intézte el a zsidóellenes tisztviselőket és a katonai pártot. Szónok az arab problémát tárgyalja kimerítően és követeli mindazokat a garanciákat, amelyek alapján Palesztinából Zsidóország legyen. Elsősorban követeli a szabad és ellenőrzés nélkül való bevándorlási jogot.

Kivándorlási ügyek

A gyarmatosítási problémáról Adolf Böhm beszélt hosszasan. Weiser a Zsidó Nemzeti Alapról tartott jelentést. Dr. Sofer pedig a zsidó emigrációról a jelentésből kiderül, hogy a bécsi Palesztina-hivatal 9030 esetben szerzett palesztinai vízumot. Ezek közül osztrák állampolgár volt 71, lengyel 1868, cseh-szlovák 78, magyar 90, román 58, orosz 82, ukrán 87, palesztinai 420, a többi pedig más állambelől került ki. A kivándorlók 56%-a szóban és írásban bírta a héber nyelvet.

A Keren Hajjeszód munkáról dr. Hirscht titkár tesz jelentést:

Az utolsó ülés elején az ifjúsági munkáról Stein egyetemi tanár tartott hosszabb referátumot. Beszélt a hebraizálás fontosságáról, a továbbképző iskoláról és az ifjúsági katasztrófáról. A főiskolai hallgatók mozgalmáról dr. Kiwe beszélt és kifejtette, hogy az országos akadémiai szervezet még mindig fennáll és fontos, hogy azok megfelelő morális támogatásban részesüljenek.

A cionisták a hitközségben

A kulturmunka referátumát dr. J. Margulies terjesztette elő. A politikai munkáról dr. Plaskes tartott előadást, míg dr. Jakob Ehrlich a cionisták a hitközségben való munkájáról beszélt. Szónok az utolsó választások lefolyását adta elő, amely ugyan örömdetes eredményt hozott a cionista pártnak, a várakozásoknak azonban mégsem felelt meg. A választási harcban látszott, hogy a zsidó nyílvanosság a nemzeti probléma felől nincs megfelelően tájékoztatva és az ellenpárt rágalmait sok zsidónál hívókra találtak. A hitközségben züllött pénzügyi állapotokat találtunk s igyekeztünk a pénzügyi helyzet rendezésében közreműködni. Követeltük az adórendszer reformját és a választójog kiterjesztését. A két követelés között junktimot állítottunk fel.

A konferencia végén megválasztották a végrehajtóbizottságot. A választás a következőket hozta be a bizottságba: Elnök Stricker, alelnök dr. J. Schalit. Tagok Freud tanár, dr. Löwenherz, dr. W. Stein tanár, Félix Ungar, dr. J. Margulies, dr. J. Weiner, dr. L. Soffer, dr. Sprecher, N. Tartakower, dr. Gelber, Lebezahl, Rosner, Max Goitein. Pártügyész: dr. Friedmann és Plaskes. Dr. Friedmann zoroazvai után és a Hatikva elenkülésével a konferencia végetért.

Német-lengyel gazdasági tárgyalások

Berlin, november 5. (RTL) A német kormány megbízta Goepfert államtitkár, hogy a lengyel kormánnyal tárgyalásokat folytasson a német-lengyel gazdasági viszony rendezésére.

Az új portugál kabinet

Lisszabon, november 7. (RTL) Az új kormány Mai Pinto elnöklétével megalakult.

Meggyilkolták a japán miniszterelnököt

Tokió, november 5. (RTL) Hari japán miniszterelnököt a tokiói ártomáson tegnap délelőtt törzsúrassal meggyilkolták. A merénylet elfogták.

Kétfélmillió lejt kártérítést követel Kolozsvár az államtól

Kolozsvár válságos pénzügyi helyzete — Memorandum a kormányhoz — A város nem tud fizetni

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Kolozsvár községi iskoláinak renoválására a városi tanács nagyobb összeget utalt ki, hogy a tanítást meg lehessen kezdeni. A megszávozott összeg azonban nem bizonyult elegendőnek s a város újabb összeget fizetett ki az iskolák javításáért. De még mindig nem volt elég a pénz, mert az iskolákat katonai célokra használták volt fel és annyira megrongálódtak, hogy csak alapos renoválással lehetett őket rendeltetésüknek átadni. A legújabb számlát a város nem tudta kifizetni, amit Dandea pénzügyi tanácsos azzal indokolt, hogy a Titulescu-féle adóreform megdőntötte a város pénzügyi alapját.

Kolozsvár pénzügyi válságáról Dandea tanácsos ezeket mondotta az Uj Kelet munkatársának:

— A város évi költségvetése négy millió 632 ezer lejt, melyet a pótdadókól kell fedezni. A pótdadót 300 százalékról 150-re szállítottuk le s így nem fedezhette a büdzsét. Kénytelen voltam tehát a városi vámtételeket, a vizdíjat felemelni, hogy a szükséges pénzforrásokat előteremtsem. Ez azért is szükséges volt, mert a városnak nincs olyan nagyobb vállalata, mely jelentékeny jövedelmet hozna. A város birtokait az agrárreform kényszerbérletekbe adta s az a haszon, mely a földgáz bevezetéséből háramlana a városra, nem jöhet tekintetbe, mert az állam többszöri kérésünk dacára, még nem engedte át a sármási földgázvezetőket a városnak.

— A város jövő évi költségvetését úgy kell megállapítanom, hogy Kolozsvár nagymértű fejlesztésére kitűzött feladatokat megvalósíthatassuk. Terve vettük a Szamos hidjának a felépítését, új utcákat akarunk létesíteni benn a városban és a városon kívüllevő ipari telepekhez, ki akarjuk bővíteni a csatorna és a vízvezeték hálózatot, népfürdőt, szegényekházát, járványkórházat, fertőtlenítő intézetet kell létesítenünk. A városban szétszórta cigánytelepeket egy megfelelő helyre kell koncentrálni, a Fellegvár lakosait el kell távolítani az életveszélyes lakásokból és másutt elhelyezni.

Sürgősen meg kell indítani egy nagyobb szabású lakásépítési akciót a lakáshiány enyhítésére, a köztisztaságot biztosítani. Legközelebbi feladataink egyike a városi tűzoltóságnak modern felszereléssel való ellátása. Aktuális a vásárosarnok felépítése is, hogy a villamosvasútról ne is beszéljek. Ezek mind olyan természetű feladatok, amelyeket sürgősen meg kell oldani s a lehetőség szerint megvalósítani. E célból a város nagyobb kölcsönt fog felvenni s így a jövő költségvetésben biztosítani kell az amortizációt is.

— A magyar rezsimtől üres pénztárt, adósságot és anarchisztikus állapotokat vettünk át. Bizonyoság erre a városi jegyzőkönyvek, amelyek arról tanuskodnak, hogy az adókönyveket évekig nem zárták le, hitelek, kölcsönök, egyes alapok kezeléséről szóló kimutatásokat nem is vezettek. Három év alatt sikerült a város pénzügyi helyzetét konszolidálni. Ekkor jött a Titulescu-féle pénzügyi reform, amely nemcsak a város jövő fejlődését veszélyeztet, hanem az eddigi eredményeket is megsemmisítéssel fenyegeti. Elvették a fenyőzési adókat, az egyzárélekos forgalmi adót, a látványosság adókat s ezáltal 4-5 millió kárt okoztak a városnak. A többi adók beszedését is megnehezítették. Újabb adókat a város nem fog kivetni, csak a tűzoltó-adót. A legújabb adó, melyet már szednek is, az autók közlekedési váma. Idegen autók a kolozsvári vámnál öt lejt fizetnek, a városbeliek pausalét. A többi városok már rég szedték ezt az adót, sőt a kocsiikat is megvámolják. Ugyancsak végrehajtás alatt van a cégtáblák után fizetendő adó.

— A helyzet ma az, hogy 1922. április elsejéig nagynehezen kihuzzuk valahogy. Ak-

korára pedig az áll fedezni. Az állam bizalmatlansággal ha megemlítem, amelyet még apr a kormány még r hagyva. A város nélkül is szedni de ha az állam v jóváhagyott költsé lehet majd beszéd jítikától eltekintve fog okozni az, ho büdzsét egyenlő h tekben fogja, ha a helyzet az, ho szerre hat-nyolc valamit csinálni s

— Mndezel pénzügyi helyzet össze, melyet Tit Argetoianu belügy fejtettük benne, tu yának a helyre ges és pedig: a Kolozsvának két kártérítésűl, va állítsa vissza.

A kamar a Zsidó

— Az U

Hónapok ó leményét a kol mara ügye. Ebb illetékes és ne ményét, a közel bözőbb pártala legilletékesebb zsidó kereskedő Kelet többibben dolgaival és mi felhívta a zsidó met arra, hogy szervezkedjenek érdekeiket ideje a nagy tülek pártszempontor iparosérdekek. Szövetség elnök kedelmi és Ip hívás így szól:

Az egész délyi zsidóságná vil kívánatosá ségkint igyekezz a polgároknak a mely nemzeti ki jön. Ehhez képe nösen azon test vagy községi él lására vannak h nyezót akossan alkalommal tud nek ezáltal az i tőségének megf

A Szövet hogy a kamarai vári kereskedel gyelmét nyoma választásban or mely a zsidó é számarányának egész vezetése felől gondosko számban és ol akik öntudatos készek és képe lyel sikra szál

A szerve tandó és a Sz a kereskedők közéletben is vezkedés ügyé akció élére áll Szövetség köz fogja. Testvéri zeti Szövetség

Ugy er alatt máris zsidó iparos érdekeiket

**Est követel
lamiól**

gyi helyzete —
oz — A város
ni

ójától —

inak renoválására
egyet utalt ki, hogy
eni. A megszáva-
onyult elegendő-
fizetett ki az
mindig nem volt
at katonai célokra
megrongálódtak,
al lehetett őket
gujabb számlát a
it Dandea pénz-
hogy a Titulescu-

a város pénzügyi

alságáról Dandea

Uj Kelet munka-

vetése négy millió

kból kell fedezni.

50-re szállítottuk

üdzsét. Kénytelen

eleket, a vízdijat

s pénzforrásokat

ükséges volt, mert

gyobb vállalata,

hozna. A város

kényszerbérletekbe

feldgáz bevezet-

nem jöhet tekin-

bbszöri kérdésünk

a sármási föld-

ölségvetését úgy

lozsvár nagymé-

feladatokat meg-

a Szamos hidjá-

akarunk létesíteni

on kívüllevő ipari

ni a csatorna és

ürdőt, szegények-

föltenítő intézetet

re szétszórt cigány-

re kell concen-

l kell távolítani az

másutt elhelyezni.

ítani egy nagyobb-

lakáshány enyhí-

sítási. Legközelebbi

üzöltőságnak mo-

látása. Aktuális a

hogy a villamosok

ek mind olyan ter-

et sürgősen meg-

erint megvalósítani.

Ülésről fog felvenni

n biztosítani kell

ül üres pénztárt,

állapotokat vettünk

si jegyzőkönyvek,

hogy az adókönny-

hitelek, kölcsönök,

szóló kimutatásokat

ev alatt sikerült a

onszolidálni. Eskor-

gyi reform, amely

desét veszeljéztet-

reket is megsemmi-

a fényüzési adókat

edőt, a látványos-

millió kárt okoztak

beszedését is meg-

at/a város nem fog

t. A legújabb adó-

z autók közlekedési

lozsvári vámnál öt

pausalét. A többi

zt az adót, sőt a

Ugyancsak végre-

blak után fizetendő

korára pedig az állam fogja a város büdzsáját fedezni. Az állam gazdálkodása elé azonban bizalmatlansággal nézünk, ami elég jogosult, ha megemlítem, hogy az ezidei költségvetést, amelyet még április elsején terjesztettünk fel, a kormány még most sem küldte vissza jóváhagyva. A város ugyan jogosult jóváhagyás nélkül is szedni a pótdadókat és szedjük is, de ha az állam veszi át a városok büdzsáját, jóváhagyott költségvetés nélkül az adókat nem lehet majd beszadni. Ez az egyik baj. A politikától eltekintve, még nagyobb nehézségeket fog okozni az, hogy az állam a szükséges büdzsét egyenlő havi vagy negyedévi részletekben fogja, ha fogja folyósítani. Már pedig a helyzet az, hogy tavasszal a városnak egyszerre hat-nyolc millióra lesz szüksége, ha valamilyen eszénél akar.

— Mndezeket a panaszokat, a város pénzügyi helyzetét memorandumban foglaltuk össze, melyet Titulescu-pénzügyminiszternek és Argetoianu belügyminiszternek adtunk át. Kijelentjük benne, hogy a város pénzügyi egyensúlyának helyreállítása csak két módon lehetséges és pedig: az állam sürgősen utaljon ki Kolozsvának kétmillió leit az elvett adók kárterítéséül, vagy pedig a régi adórendszer állítsa vissza.

**A kamarai választások és
a Zsidó Nemzeti Szövetség**

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Hónapok óta foglalkoztatja Erdély közvéleményét a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ügye. Ebben a kérdésben már minden illetékes és nem illetékes faktor hallatta véleményét, a közeledő választásokra a legkülönbözőbb pártalakulatok létesítettek, csak épen a legilletékesebb és legérdekeltebb tényezők, a zsidó kereskedők és iparosok hallgattak. Az Uj Kelet többibben foglalkozott az iparkamara dolgaival és minden alkalommal nyomatékosan felhívta a zsidó kereskedők és iparosok figyelmét arra, hogy az iparkamarai kampányban szervezkedjenek meg és igyekezzenek speciális érdekeiket idejekorán megvédelmezni, nehogy a nagy túlekedésben elsikkadjanak a minden pártszemponton felülemelkedő kereskedő és iparosérdekek. Most az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöksége fordul felhívással a Kereskedelmi és Iparkamara zsidó tagjaihoz. A felhívás így szól:

Az egész nagyromániai, de különösen az erdélyi zsidóságnak politikai helyzete ma kétségen kívül kívánatos teszi, hogy önálló nemzeti kisebbségként igyekezzenek érvényesülni minden téren, ahol a polgároknak az uralkodó nemzethez vagy valamely nemzeti kisebbséghez való tartozása figyelembe jön. Ehhez képest suly helyezendő arra, hogy különösen azon testületekben, melyek az állami, megyei vagy községi életben bizonyos közfunkciók gyakorlására vannak hivatva, a zsidó polgárok önálló ténylezőt alkossanak, mely saját jelentőségét minden alkalommal tudatosan kifejezésre juttatja és melynek ezáltal az illető testületek vezetésében is jelentőségének megfelelő szerep jut.

A Szövetség elnöksége kötelességének tartja, hogy a kamarai választások küszöbén erre a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara zsidó tagjainak figyelmét nyomatékosan felhívja és kéri őket, hogy a választásban önálló csoport gyanánt vegyenek részt, mely a zsidó érdekek szemellett tartásával egyfelől számarányának megfelelő befolyást érvényesít az egész vezetőség és választmány összeállítására, másfelől gondoskodik arról, hogy azokban megfelelő számban és olyan egyének által nyerjen képviselést, akik öntudatos és népiüköz ragaszkodó zsidók és készek és képesek a zsidó érdekekért a kellő eréllyel sikra szállani.

A szervezkedés haladéktalanul meglenne indítandó és a Szövetség elnöksége elsősorban azokhoz a kereskedőkhöz és iparosokhoz fordul, akik a zsidó közéletben is vezetőszerpet visznek, hogy a szervezkedés ügyét magukéva tenni és az arra irányuló akció élére állani sziveskedjenek, amelyben őket a Szövetség központi irodája töle telhetőleg támogatni fogja. Testvéri üdvözléssel. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Elnöksége.

Ugy értesülünk, hogy a felhívás hatása alatt máris erőteljes mozgalom indult meg a zsidó iparosok és kereskedők között, hogy az érdekeiket hathatósan megvédelmezzék.

HIREK

AZ UJ KELET teljesei:

Szerkesztőség	977
Kiadóhivatal	844
Zs. N. Sz.	558

Debóra

*Nagyétkü Jávra étvágyának
Szisszera adta meg az árát,
De ostort vagdal bris haraggal
A nép szemébe, győztes Bárák.*

*Romlott faj ez, rahszolga, gyáva
Megbuzi a férfi, hívó szóra,
S a Kisón partján asszony kardján
Bukott el Jávra, jó Debóra.*

*S Debóra két szemén a szóra
A lélek szent villama jár át,
S ujjongva cseng, hogy mindenki
Szavát viqázza: "Tévedsz Bárák."*

*Erős faj az, s tul fuqja élni
Idők utolján mindahányat,
Amelynek, harsány népe-harcán
Az asszony is birokra támad.*

Gisskalay János.

Az Uj Kelet legközelebbi száma a közbeeső hivatalos ünnep miatt csütörtökön reggel a rendes időben jelenik meg.

— Akár a hordó esik a kőre, akár a kő a hordóra, mindenkép a korszának jaj. Pompás zsidó szimbólum az erősek erejéről s a gyengék végzetéről. A zsidónak ezer ilyen találó mondata van: ő mindig a gyenge a népek között. Csak akkor nem gyenge, amikor belső értékének a tudatára jut. Csak ott erős, ahol öntudatos sajtója van. Az Uj Kelet az eleven zsidó öntudat, Erősítétek az Uj Keletet és erősítétek magatokat vele!

— A Haggibber választmánya ma, kedden este 9 órakor ülést tart a Str. Avram Jancu (volt Petőfi utca) 18 sz. alatti klubhelyiségében. A vezetőség felkéri a választmány összes tagjait, hogy az ülésen a tárgysorozat nagy fontosságaira való tekintettel teljes számmal jelenjenek meg.

— Elfogták a Koronka-rendelő betörőjét. A kolozsvári rendőrség tegnap éjszaka elfogta Fodor Jánost, aki dr. Koronka István orvos Kossuth Lajos-utcai rendelőjébe néhány héttel ezelőtt betört és onnan mintegy huszezer lei értékű műszert és ruhaneműt ellopott. A kihallgatás során Fodor tagadta, mintha a betörést ő követte volna el és a nála talált és a Koronka-tulajdonát képező értéktárgyakra nézve azt vallotta, hogy azokat ő vásárolta valakitől, anélkül, hogy tudta volna, honnan származnak. Fodor Jánost, aki egészen fiatal ember, tegnap délelőtt átkísérték az ügyészségre, ahol ismét kihallgatták. Ezuttal kiderült, hogy ő volt az, aki három évvel ezelőtt, az októberi forradalom idejében az egyik Donáth-uti villát kirabolta és százötven ezer lei értékű ékszerrel, evőeszközzel és ruhaneművel megszökött. Fodor ezt a betörést minden tagadás nélkül beismerte, bűnének ellensúlyozásul azonban nagyon érdekes dolgokat árult el. Elmondotta az ügyésznek, hogy ő egészen biztosan tudja, kik követték el a Biazini-betörést. Neveket sorolt fel és több olyan adatot adott, amelynek a hitelessége valószínű. Azok, akik szerinte, a Biazini-betörést elköverték, most Magyarországon tartózkodnak, a várost is megmondta, ahol ebben a pillanatban lehetnek. Az ügyészség, Fodor vallomása alapján, megkeresést intézett az illetékes magyarországi rendőrséghez, amelyet kér, hogy a megnevezett betörőket tartóztassa le és szolgáltatassa ki a kolozsvári rendőrségnek.

— Sándor szerb király letette az esküt. Belgrádból jelentik: Sándor király letette az esküt az alkotmányra.

— A Bönoth Haalijjah kézimunkakiállítás. Mint megírtuk, a kolozsvári cionista lányok „Bönoth Haalijjah“ egyesülete körlevelet intézett Erdély zsidó leányaihoz és asszonyaihoz, hogy a december 5.—9. közötti második országrészi cionista konferencia alkalmával rendezendő kiállításra, vállalják el bizonyos számú héber motívumu kézimunkának a az elkészítését. A felhívásra tömegesen érkeztek a vidéki egyesületektől a távirati megkeresések, amelyekben mintákat kértek. A Bönoth Haalijjah ezuton is köszöni a testvéregyesületek szives buzgalmát és kéri őket, hogy újabb táviratokat ne küldjenek, mert az egyesület az eddigi jelentkezőket sem győzi mintákkal el látni.

— Az Országos Zsidó Kórház-egyesület szerdán este hét órakor a Chevre Kadisa Szentlélek-utca 1. szám alatt lévő épületében ülést tart.

— A gazdasági akadémia hírei. A kolozsvári gazdasági akadémia igazgatósága közli: A beiratkozások a gazdasági akadémiaira november 30-áig tartanak. Felvételi vizsgát a következő tárgyakból kell tenni: természetrajz, matematika, fizika és kémia. Akinek középsikolai érettségije van, nem tesz felvételi vizsgát. A hallgatók 300 leiert kapnak ellátást a diákotthonban. Az akadémian 20 ösztöndíjas hely üresedett meg, amelyeket december elsején osztanak ki. Az akadémia elvégzése gazdaszmérnöki (inginer agricol), oklevélre képesít.

— Én és a CFR. A jámbor utasok még nem is sejtik de én már hallottam, hogy az államvasutak ismét fel akarják emelni a vasutijegyek árát. Tudom, hogy Valeanu közlekedésügyi miniszter direktre rám pályázik, mert azt hiszi, hogy az én vagyonom olyan, mint a gödör, ha elvesznek belőle, még nagyobb lesz. Tévedés, miniszter ur! Ön nem fog az én vagyonomból elvenni, nemcsak azért, mert nincs, de még Ön fog ráfizetni erre az újabb árdrágításra. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy az én apám közhivatalnok? Ha igen, tudnia kell, hogy közhivatalnok családtagjai féláru kedvezményes jeggyel utaznak a CFR. vonalain. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy én a kolozsvári tudománygyetem jogi fakultásának csöndes hallgatója vagyok? Ha igen, tudni fogja, hogy egyetemi hallgatók féláru menetjegy vásárlására jogosító arcképes igazolványt kaptak az Ön aláírásával. És végül, van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy mellékfoglalkozásképen az újságitást is üzöm? Ha igen, bizonyára tudja, hogy zurnaliszták teljesen ingyenes szabadjeggyel futkároznak a CFR en. Már most tessék mindezeket összegezni: egy féláru jegy és még egy féláru jegy — egy teljesen ingyenes jegy; ehhez jön még egy ingyenes jegy. Összesen jár nekem két ingyenes jegy. Ha tehát én utazom valahová, akkor az állam köteles nekem egy teljes vasuti jegy árát kifizetni. Miniszter ur, most már tessék csak azt a vasuti tarifát minél sürgősebben fel emelni. (d. e.)

— Kongresszusi emlékek. A karlsbadi XII. Cionista Világkongresszus külön postahivatala tudvalevőleg héber és cseh nyelvű postai bélyegzőt használt. Egyik elvtársunk 75 drb. művészies zsidótárgyu képeslapot ajánlódokozott a Zsidó Nemzeti Alapra való értékesítés céljából, amely képeslapokón 3—3 drb. és pedig 5, 10, 25 és 30 filléres cseh bélyeg van és mindegyik bélyeg le van betűzve a „Karlóvy Vary — Kongresz Siomistický XII. Hákongrés Hacioni Snájim Háászár“ cseh-héber feliratu betűzéssel. A filateliai szempontból is értékes, valódi postai forgalomban volt (echt gelaufen) képeslapok ára darabonként 25 lei a Zsidó Nemzeti Alap javára és az értük befolyó összeg a Szatmári Cionista Szervezet III. sz. Nachlájában lesz kimutatva, ugyancsak most érkeztek újabb bélyegek és pedig: egy teljes sorozat ára 150—, azután 10, 20, 30 40, 50 és 100 filléres a 10—, amely összeg (Gisskalay) Widder David kortjére lesz fordítva. Kaphatók és megrendelhetőek a Zs. N. A. erdélyrészi központjánál, Cluj, Szentlélek-u. 1. sz.

Tojásra-ia. Nagyváradról jelentik Két hete hogy a nagyváradai piacról teljesen eltűnt a tojás. Az ügyészség a tarthatatlan helyzet okait nyomozta és szombaton este Taceanu vezető ügyész detektivekkel megjelent Koliuer tojásnagykereskedő, ismert exportőr lakásán és a megtartott házkutatás alkalmával 300.000 tojást talált ládákból, hordókból elcsomagolva. A tojásokat, letoglalták és Kolinert az árdrágítók bírósága elé állítják.

Házasság. Weisz Szerónkét eljegyezte Grósz Herman Nagyváradról. (Minden külön értesítés helyett.)

A kiadóhivatal felkéri mindazon előfizetőket, akik díjaikkal hátralékban vannak, hogy lapunk zavartalan széküldése érdekében haladéktalanul küldjék be hátralékos előfizetési díjaikat.

* **Értesítés:** Ügyvédi irodámat Cluj (Kolozsvár) Str. Gh. Baritiu (volt Malom-u.) 10. szám alatt ismét megnyitottam. Telefon 259. Dr. Kohn Hillel ügyvéd.

* **Átutalásokat** Magyarországra, Auszriába, Csehszlovákiába, Németországra, Olaszországra, Franciaországra, Angliába, Amerikába stb. közvetlen összeköttetései folytan fix napiárfolyamon 24 óra alatt eszközöl, idegen pénzeket legutányosabban vesz és elad **Közgazdasági Bank** Cluj-Kolozsvár, Str. Memorandului (Unió-utca) 20.

* **Tisztelettel** értesítjük a n.é. közönséget, hogy iródehelyiségünket Calea Regale Ferdinand 44. sz. alatt rendeztük be hol mindennemű **vágtalan tűzfűrészes** azonnali szállításra és aprított tűzfűrészes november hó 1-étől való szállításra megrendeléseket telveszünk. A n.é. közönség szives támogatását kérjük. **Stotter Jakab örökösei.**

Im én aml li, mi li? Völm-16 scháy, éméta? Teljesítse minden becsületos mló ember kötelességét a Keren Hajjeszdál szemben!

SPORT

Haggibor—MMTE 2:1 (1:1). A Haggibor ez alkalommal is öt tartalékkal alott ki és legjobb erőt volt kénytelen nélkülözni. Természetesen a játék is nyitott volt. A Haggibor mégis állandó lönyben játszott végig a mérkőzést. Kétségtelen gólok a MTE hátrédei kezükkel mentenek és így a hno 4 tizenegyet tel meg, amelyekből a Haggibor csak ketet érvényesít góla. Az MTE szívosan védekezett és a vezető gólt is megszerzi. Vida bíró bizonytalanul végezte feladatát és nem itélte még a Haggibor egy szabályos gólját. Pollákot pedig elfogadható ok nélkül alította ki.

Universitatea—KAC 1:1 (1:0). Az Universitatea friss tempóban kezdte a játékot és hamarosan gólt is szerez a kornéból származott kavarodásból. Raduch, Schulz az Erich szebbnél szebb támadásokat intéztek az egyetemiek ellen, melyek azonban Deutsch és Szanyi vacellen megtornek. A második felében a KAC sorozatos támadásainak csak a féldő végén von Raduch védetelentül helyezett labdja roven eredmény. A játék utolsó percében megitt tizenegyet Schulz a kapufának rugta. Czencvár bíró körültekintően és korrektül bíráskodott. **KMTE—Dési MTE 1:0 (0:0).**

Mérkőzések a szövetségi díjért. A másodosztályú csapatok szövetségi díjért a KAC—CFR 0:0, a Haggibor—KMTE 3:2 eredménytel játszottak.

Szatmári SE—NAC 2:0 (1:0), Victoria—CFR 3:2 (1:2), Kivízi—TAC 4:2 (1:1), Unio—Spárta 2:1 (1:1).

Budapest. Magyar—Svéd válogatott mérkőzés 2 (1:0). Oráni közönség, igen szép játék után, magyar válogatottak biztosan győztek. **VAC—Tökés 3:2 (2:1).** Bajnoki mérkőzés.

A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni, (ahis a föld, azé az ország!), a Keren Hajjeszdál a fejlett európai állami élet alapjait akarja lerakni e visszaváltott földön, a Tarbut-Kulturalap pedig a sivatagi ándorlás nevelési alapja.

KÖZGAZDASÁG

A bukaresti, budapesti és bécsi tőzsde elmúlt hete

A bukaresti tőzsdén a forgalom határozottan élénk, kötések gyakoriak különösen a petróleumpapírok után irányult. A bankértékekben főleg kioálat mutatkozik, mely az árfolyamokat az egész vonalon leszorította. A vezető papírok záró jegyzése: Nationala 8600—8700; Marmorosch 970—980, Romaneasca 870—880, Comerciala 630—640, Generala 605—610, Natunei 250—260, Steaua 3350—3375, Astra 68000—7000, Petrol Blok 1500—1510, I. R. D. P. 1420—1430, Resica 1360—1380, Forestiere 325—350, Ind. For. 325—350 lei. Az árutőzsdén csupán gabonában mutatkozik némi korlátolt forgalom. Az 1920. évi tengerit 240 leiert jegyezték. 7900 q tengeri 240 leiert kelt el A magánforgalomban a valutahousse tart.

A budapesti tőzsdén nagyobb vételmegbizások folytán az irányzat élénkült. A kuliszban különösen Államvasutat, Rimát és Salgót keresték. A valutapiacra a dollár és a márka vezetnek, devizában Prága és Berlin. — Záróárfolyamok: Magyar Htel 1900, Angol—Magyar 760, Földhitel 3325, Leszámitó 765, Kereskedelmi Bank 6900, Gizella 2150, Beocsini 6800, Salgó 6500, Urikányi 6650, Ganz-Danubius 3450, Villamossági 6300, Rima 2720, Sehlic 1345, Baróti 7255, Nasici 19.900, Neuschlos 875, Országos 1385, Rézbányai 2950, Zabolai 2825, Deli Vasut 1350. A terménytőzsde irányzata szilárd. Árak: buza 1970—2020, rozs 1500—1530, takarmányrépa 1650—1.00, sórápa 1725—1825, köles 1600—1750, zab 1525—1550, tengeri 1920, korpá 920—935 korona.

A bécsi tőzsde a valutahousse és a nyugatmagyarországi kérdés hatása alatt áll. A valuták a zürichi jegyzésnek megfelelően tartják magas árfolyamukat. A magas értékek közül Magyar Hitl 7600, Rimát 11.750, Salgót 31.500 és a koronajáradékot 1000 koronán jegyezték. Az árutőzsdén a cipő és bőr kivételével élénk forgalom észlelhető. A valutahousse különösen vegyi szerekben vezetett kötésekre, hol a szappancikk hiánya öitött erős mérvet. Hasonló vételkedv volt észlelhető az élelmiszertőzsdén, melynek jegyzései a következőképpen alakultak: kávé, közepes, zöld árú 1000, tea 1700, rizs 250—300, liszt 260, diózsír 1078, ételolaj 725, növényi zsír 800, margarin külföldi 850, belföldi 700 korona. A fabörzén német, francia, olasz, magyar és holland export számára jelentős kötések történtek.

Uj tarifa a csehszlovák vasutakon. Kassáról írják: November 1-től a csehszlovák államvasutaknak új fuvartarifája van. Igen fontos a tényszmarha tarifa bevezetése, amelyet a háború alatt megszüntettek. Tényszállatok részére 50 százalékos engedményt adnak az államvasutak. Gyorsáru küldeményeknél az engedmény 30 százalékos. Az élő állatok kísérői ezentul nem utazhatnak ingyen; III. osztályú személyvonati jegyet kell váltaniak.

Valutapiac:

Berlin, nov. 7. Bukarest —, Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania 3506*55, Kopenhága 4645*35, Stokholm 6754*20, Helsingfors —, Róma 989 —, London 98150, Newyork 248*75, Páris 1820*15, Zürich 4545*35, Madrid —, Bécs 843 —, Prága 251*70, Budapest 2472.

Zürich, nov. 7. Bukarest 250 —, Berlin 215 —, Amsterdam 185*75, Newyork 536*25, London 2115 —, Páris 3965 —, Milano 2195 —, Brüsszel —, Kopenhága —, Stokholm —, Kristiania —, Madrid —, Prága 530 —, Budapest 55 —, Záráb 145 —, Buenosayes —, Varsó —, Bécs 19 —, osztr. leb. kor. —.

Budapest, nov. 7. Lei 538 —, napoleon —, font string —, leva —, dollár 935 —, francia frank —, márka 465 —, lira —, osztr. kor. 17*50 —, rubel —, szokol 945 —, svájci frank —, dinár —, lengyel márka 30 —.

Páris, nov. 7. A lei újból esett. Árfolyama 8*/s.

SZÍNHÁZ

MAGYAR SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Kedd: Othello, (Operapremier. Általános bérlet, szünet. Operahelyekkel.)
Szerda: Pacsirta. (Operettepriz. Uj szereposztással. Napibérlet 44. szám D.)
Csütörtök: A negyvenéves asszony. (Ujdonsg, először. Premierhelyekkel. Premierbérlet 11. szám.)
Péntek: A negyvenéves asszony. (Ujdonsg, 2-odszor. Rendes helyekkel. Napibérlet 45. szám A.)
Szombat: Othello. (2-odszor. Operahelyekkel. Operabérlet 8 szám. Előadás kezdetén a nézőtér e vezető ajtókat bezárják.)
Vasárnap d. u.: Leányvásár.
Vasárnap este: Piros bugyelláris. (Uj szereposztással. Szentgyögyi István föllépésével. Általános bérletszünet. Rendes helyekkel.)
Hétfő: A negyvenéves asszony. (Ujdonsg, 3-adszor. Rendes helyekkel. Napibérlet 46. szám B.)
Kedd: Othello. (3-adszor. Operahelyekkel. Napibérlet 47. szám C. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Színházi iroda hírei:

A negyvenéves asszony. A színházi pénztárnál a legélénkebb jegykereslet A negyvenéves asszony előadásai iránt mutatkozik. Izgalmas varakozás előzi meg a közönség között ezt a világszerte híres, érdekfeszítő új drámát, melynek csütörtökön lesz a premierje, pénteken a második a jövő héten a harmadik előadása. A darab szereposztása a következő: Démelin — Forgács, Izabella, a felesége — Baróti, Norel — Oláh, Prangoise — Poór, Autrivené — Laczkó, Pellerec — Lengyel, Jean — Táray. Mindhárom előadásra már most meg lehet a jegyeket váltani. — Vasárnap délután — Leányvásár. Vasárnap délután olcsó helyérek mellett a rendkívüli sikerrel felelevenített Leányvásár kerül színre. — Othello. Holnap nagy napja lesz a Magyar Színháznak. Hónapokig tartó gondos előkészületek után előadják Verdi hatalmas operáját, az Othello-t. Szombatra másodsor s a jövő hét keddjére harmadszor van kitérve az Othello. — Pacsirta. Aggházi, Sereg, Nagy Gyula, Réthely, Virág fogják játszani Lehár lépszerű operettjében, a Pacsirta-ban a főszerepeket. A Pacsirta szerdán rendes helyekkel kerül színre. — Piros bugyelláris. Napszínmű előadás lesz vasárnap este a Magyar Színházban. A Piros bugyelláris-t adják s Török bíróé parádés szerepét Aggházi Melinda játssa. Peták káplár szerepe most is Szentgyögyi István kezében van.

A mozgóké műsora: Az Uránia-mozgóban kedden A szerelem álarcá I. része, szerdán és csütörtökön a II. része. Modern filmdráma Lesueur hasonnevű regénye után. Pénteken csak egy napig A csekkh-misítő. Szombaton, vasárnap és hétfőn szenzációs Atlantic-film. A kettős élet misztikus problémáját dolgozza fel érdekfeszítő irodalmi színvonalu mese keretében. — Az Egyetem mozgóban hétfőn, kedden és szerdán nagyvrtú Pathé-ujdonsg, a Myrtho, a meztelenlábú táncosnő, társadalmi dráma, főszerepben a csodaszép Myrtho kisasszony. Csütörtökön, pénteken és szombaton a budapesti Star-filmgyár óriási sikerű filmje, Gyermeksziv. Montgomey világhíres gyermekregénye után. Főszerepben Szécsi Ferkó, a le első magyar gyermekszínész. Végelentül megható mesejü film, szülők és gyermekek el ne mulasszák meglekinteni. Vasárnapon csodaszép Star-film, Nászéjszaka, főszerepben Lenkeffy Ilona, Petrovics Szvetiszlay. — Az Appolló-mozgóban hétfőn és kedden nagyvrtú munkádráma, a gyárak életéből. Ha megállanak a kerek. Szerdán csütörtökön és pénteken az Ufa gyar szenzációs ujdonsga, Gólem története, képek egy régi prágai krónikából, filmlre irta és a címszerepe al hitja Paul Wegener. Szombaton és vasárnap nemesvretü Pathé vig átek Osborna házasságközvetítő, főszerepben Mária Osborna és barátja Afrik.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. t.
 Szerkesztőség: Calca Reg. Ferdinand [volt Perone József-ut] 43.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
Fiókkiadóhivatal: Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 9. Arad, Str. Alexandri 1. Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

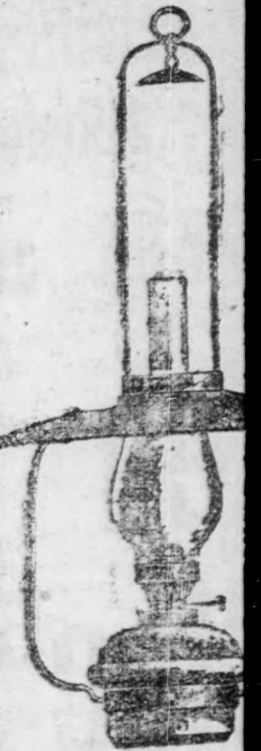
NYILTTER*)

Ügyfeleinknek szives tudomására hozzuk, hogy pénzbeszedőnk, Varga Károly-t cégünk kötelekéből elbocsátottuk. Nevezett cégünk részére sem megbízás, sem pénzösszeg felvételére nem jogosult.

Cluj, 1921 november 7.

Erdélyi Automobil Szállítási Részvénytársaság.

*) E rovatban közöltekért a beküldő felelős.

Keretlecek

Kum- és likör

angol ru

valamint az essenciák versenye Levélbe gyorsan és p

Continental" ess

az Erdélyi Szezagáros 20.án d. a. 10 óra

tartandó

rende

Tá

1. Jelentés az új
 2. Az 1920/1921
 3. Az 1921/1922
 4. A szövetség
 5. Az előbbi
 6. A megürit
 7. Javaslat az
- Kérjük összes Cluj—Kolozsvár

342—1921. sz.

A dési aut. ort kisegítő metszői álás Az illető pályá önösen a Tóra-olvas bírnia. Természetben az egyébképeni fizeté családí körülményeik Az állás elnye korra és családí á felszerelten (kabolohi hitközség jegyzői hiv Próbaleadást csak a ségre csak a megvál azonnal elfoglaandó. Dés, 5682. év

Klein Nándor s. hitközségi jegyző.

Ha jó ru akar besze

Glück H Oradea-Marc 1253

1286

Függőlámpák, falilámpák és mindenféle világítási cikkek.

Préselt üveg áruk

ornament tábla, ablaktapasz valamint kristályfóhér, csiszolt és festett üveg áruk és percellán áruk raktáron vannak.

Kérjen árajánlatot **Romlós Tesi vérektől** Oradea-Mare — Nagyvárad

Keretlecek — Disztárgyak

Rum- és likörgyárosok figyelmébe

Eredeti **angol rumesszencia**

valamint az összes egyéb fajtájú essenciák versenyen kívüli minőségben kaphatók **Levélbeli megrendelések** gyorsan és pontosan eszközöltetnek

"Continental" essenciagyár, Kolozsvár, Óvár

Meghívó

Erdélyi Szegvárosok Szövetségének november hó 10-án d. e. 10 órakor a vármegyeház kiismerében tartandó **rendes közgyűlésre.**

Tárgysorozat:

1. Jelentés az ügyvezető-elnök elhunytáról és a hűtlenkedésekről.
2. Az 1920/1921. évről szóló jelentés és zárószóadás előterjesztése és ezek fölötti határozat.
3. Az 1921/1922. évi költségvetése.
4. A szövetség mint szakegyesület bejegyeztetése az új szakegyesületi törvény alapján.
5. Az előbbi ponttal kapcsolatos alapszabály-módosítások.
6. A megüritelt elnöki helyek és felügyelőbizottság választás útján való betöltése.
7. Javaslát az esetleg előterjesztett indítványok tárgyában.

Kérjük összes tagjaink szíves megjelenését.
Cluj-Kolozsvár, 1921. november 3.

Az Elnökség.

1287—1921. sz.

Pályázat

A dési aut. ort. izr. hitközség egy husfelügyelő állásra pályázatot hirdet.

Az illető pályázónak az előimádkozásban és különösen a Tóra-olvasásban megfelelő képességgel kell bírnia. Természetbeni lakásról a hitközség gondoskodik; az egyébképeni fizetés a megválasztandó igényeihez és családi körülményeihez képest fog megállapítani.

Az állás elnyerése iránti kérvények a képesítésre, arra és családi állapotra vonatkozó mellékletekkel (születési anyakönyvi kivonat, házassági anyakönyvi kivonat, házassági anyakönyvi kivonat, rabbitól stb.) a hitközség jegyző hivatalához minél előbb benyújtandók. Próbaelőadást csak a meghívottak tarthatnak; utóbbiakra csak a megválasztott tartbat igényt. Az állás azonnal elfoglalandó.

Dés, 5882. év Marchesvan hó 2-án.

Klein Náador s. k. hitközségi jegyző. **Ordentlich Ferenc s. k.** hitközségi elnök.

Ha jó rum- és likőresszenciát akar beszerezni olcsón, forduljon Glück Henrik gyárához

Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict. 1253 (volt Kolozsvári-u.) 74

Cluj-Kolozsvári Izraelita Hitközség

83—1921. sz.

Pályázati hirdetmény

A kolozsvári izr. hitközség irodavezetői-titkári állásra pályázatot hirdet.

Pályázhatnak olyan egyének, akik a hitfelekezeti élet alapos ismerői és a hitközségi iroda önálló vezetésére képesek.

Pályázati kérvények kellően felszerelt okmány-másolatokkal **7. évi dec. 15-ig** nyújtandók be.

Fizetés megegyezés szerint.

A megválasztott 1 évi próbaidő után véglegesítettetni fog.

Hittoktatásra képesítettek előnyben részesülnek.

Cluj-Kolozsvár, 5882. marchesvan 2., 1921. nov. 8.

Az előjáróság.

KA VÉCSARNOK "מטבח" és étterem jóitalok, naponta friss házisütemények

GRÜNFELD-nél 1245

Oradea-Mare, Str. Saguna (volt Kapucinus-utca) 6

Pontos kiszolgálás!! — Szolid árak!

A BÉCSI DIVAT SAISON-UJDONSÁGAI MEGÉRKEZTEK

VELOUR DUVETIN HOMESPUNS SHETLAN GYAPJU TRICOF SHOTIS VELOURCHIFFON ANGOL RUHA-BÁRSONY CREP DE CHIN CHARMANT MAROGEN CREP GEORGEY FANTASIE

AZ ÖSSZES DIVATSZINEKBE OLCSÓ ÁRAK!

GRÜNWALD ÉS STEINER NŐI DIVATKÜLÖNLEGESSÉGEK ÁRUHÁZA CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

Cigaretta hüvelyek teljes kiárusítása végett

Aida, Riz Vezir és Nil hüvelyeket 1000 darabot 30 leiert adom, amig :: a készlet tart :::

Simion Erdélyi simon rövid, papir és norinbergi áruk raktára

CLUJ-KOLOZSVÁR Strada Regina Maria No. 37.

Ujrafoncsorozás!

PÉCHY ÉS TÁBSA MODERN ÜVEGCSISZOLÓ és TÜKRÖRÁRUGYÁR

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte

Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Feltűnő olcsó árak!

Most érkezett nagy mennyiségben békebeli minőségű prima **flor- és musslin-harisnya** divat színekben.

Gyermek-harisnya, prima flor, minden nagyságban.

Nagy választék női selyem-, gyapjú kabát- és átkötőblúzokban 1197

BLATT

KÖTÖTT SZÖVÖTT ÁRUHÁZA CLUJ, FÖTÉR 13. SZÁM

Néhány órai munkával

szép keresetre tehetnek szert ügyes, agilis fiatalemberek. Személyes jelentkezés kiadóhivatalunkban délután 3—5 óráig

Nagymennyiségű lámpaáru, cseh táblaüveg, karlsbadi porcellán és Dittmár-féle lámpaáru érkezett.

DEUTSCH K. I. üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-Mare — Nagyvárad, Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4. Telefon 71 1283

Pontos és szolid kiszolgálás!

Grünwald Üvegesiszolda, tükörárugyár és épületüvegezési vállalata Oradea-Mare, Str. Gerliczy-utca 16

tudatja, hogy tükörüveg-szállítmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükrök ujrafoncsorozását. — Fintükrök I. II. III. rendű (10/16 coll) ládákbán. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblaüvegek állandó nagy raktára

Finntükrök gyártása!

PÉCHY ÉS TÁBSA MODERN ÜVEGCSISZOLÓ és TÜKRÖRÁRUGYÁR

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte

Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

HAZ

NSOR:

apremier. Általános bérlet-helyekkel.)

erettrepriz. Uj szereposzlet 44. szám D.)

es asszony. (Ujdonság-helyekkel. Premier-m.)

es asszony. (Ujdonság-helyekkel. Napibérlet A.)

dszor. Operahelyekkel. szám. Előadás kezdetén vezető ajtókat bezárják.)

ris. (Uj szereposztással, stván föllépésével. Állímet. Rendes helyekkel.)

es asszony. (Ujdonság-helyekkel. Napibérlet.)

dszor. Operahelyekkel. szám C. Előadás kezere vezető ajtókat be-

gyei előre megválthatók a taránál.

da hírei:

A színházi pénztárnál a egyenlő asszony előhas varakozás előzi megzerte híres, érdekesítőökön lesz a premierje, heten a harmadik elő-következő: Démelin — Baróti, Norel — Oláh, — Laczkó, Pellerek — árom előadásra már most — Vasárnap délután — olcsó helyárak mellett a tett Leányvásár kerül gy napja lesz a Magyar ndos előkészületek után peráját, az Othello-t, hét keddjére harmadszor esirta. Aggházi, Sereg, ák játszani Lehar lép-ban a főszerepeket. A rakkal kerül színp. — előadás lesz vasárnap Piros bugyelláris-t adják repét Aggházi Melinda most is Szentgyörgyi

Az Uránia-mozgóban l. része, szerdán és rn fimdráma Lesueur eken csak egy napig A raap és hétfőn szenzá-misztikus problémáját almi színvonala mese óban hétfőn, kedden és ionság, a Myrtho, a almi dráma, főszerep-sasszony. Csütörtökön, budapesti Star-film-ermeksziv. Montgomrey n. Fő-zerepben S-écsi mekszínész. Végelentl gyermekek el ne mular- csodaszép Star-film, keffy Ilona, Petrovics óban hétfőn és kedden áruk életéből, Ha meg-örtökön és pénteken az Gólem története, képek irta és a cimszerepe on és vasárnap nemes-házasságközvetítő, fő-átja Afrik.

SCHER JOZSEF

MARTON ERNŐ vállalat részv. t. [volt Ferenc József-ut] 48. [váltólek-utca] 1/a.

Deák Ferenc-u. 9. alexandri 1. athányi-utca 24. sz.

ER*)

omására hozzuk, hogy oly-t cégünk kötelek-ünk részére sem meg-re nem jogosult.

tomobil Szállítás! ényársaság.

a beküldő felelős.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legnagyobb apróhirdetés ára 10 lel.

Férjhez adnám húgomat 10.000 lei hozomány butor és lakással, Erdély nagyforgalmu városában önálló ízr. kereskedőhöz. Csak fényképpel ellátott levelekre válaszolok. — Leveleket „Ott hol” jellegre a kiadóba kérek 2680-I

Férjhez adnám leányomat jó hozománnyal oly intelligens, vallásos, zsidó fiatalemberhez, aki az üzleti életben kellő jártassággal bír és akit egy ipari üzemben beltagnak is bevennék. Ajánlatokat „Biztos existencia” jellegre a nagyváradi fiókiadóhivatalba kérem, 2687-I

November 1-én a nagykirályi vonatra való felszállásakor elvesztetem fontos iratokat és 700 leit tartalmazó pénztárcámat. Felkérem a megtalálót, küldje be címemre, ahol illő jutalomban részesül. — Grósz József, Nagykirály. 2688-I

Máramaroszigeten a vasúti állomással szemben levő Pannonia szálloda, elsőrendű étteremben állandóan orth. 7-8 ételkaphatók és lakodalmak vállaltatnak. 2685-I

Keresünk zsonnali alkalmazásra — elsőrendű gipszöntő, korongoló és formázó munkásokat. — Uziñele Chermice societate anonima Veresmart, posta Ocna-Murasului, 2684-I

Prima minőségű makói fokhagyma eladó. Calea Traian (Árpád-ut) 42 sz. 2679-I

Zongorák:

rövid keresztúros, — pianinók, perzsaszőnyegek, antik butorok és porcellánok jutányosan kerülnek eladásra

Sternberg régiségkereskedő
ORADEA-MARE, SZT. LÁSZLÓ-TÉR 2

A világhírű
Kerpel Kézfimó
Kerpel szappan
Kerpel Bébészappan
Kerpel hintőpor

kapható kicsinyben és nagyban

Rózsa nagydrogeriában
Cluj—Kolozsvar, Piata Unirei 28
Mátyás kir. tér) — 1266

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ
1 láda (59 7) 10 üveg vételnél
nagyban 180.— lei
KAPHATÓ:
SEGESVÁRY és TÁRSAI cégnél
CLUJ — KOLOZSVAR

1189
KRISTÁLY
Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

A Temesvári Gyapjúipar Rt.
kolozsvari fiókiadójában:
Gal. Viktoriei (Kosuth Lajos u.) 24
eredeti gyári árakon kaphatók:
férfi- és női gyapjuszővetek
En-gros és en-detail!
HARISNYAÁRUK EN-GROS!

Megérkezték a „**HERCULES**”
cipőárúháza Str. Reg. Ferd. 5
nagy választékban női- és férfi cipők

Metropol 1206 kávéházban
négyezer hetenként **FRITZ THELEK** karmester vezénylete alatt salon vonós-zenekar hangversenyez

„**Melissát**” kérjen, ha főnök cukorkát akar!

Felhívjuk a t. előfizetőink és előbarátaink figyelmét

azon kellemes helyzetünkre, hogy olcsón és pontosan mindenféle nyomtatványok, üzleti könyvek, - meghívók, címkék, levélpapírok, névkártyák kiadóhivatalunkban megrendelhetők — Kívánatra árajánlattal rendelkezésre állunk :-:

As Uj Kelet kiadóhivatala

FRÄNREL EMÄNUEL és KLEIN SÄMUEL
1196 **kézműváru nagykereskedése**
Cluj, Piata Vit. Mihaiu (v. Széch.-tér) 34 Dick-ház.

Közhírré tesszük, hogy a **Holland-Amerika Linie** nagy és régi tengerhajózási társaság **Amerika részére Kolozsvar, Piata Unirei 4. szám, I. em., fiókot nyitott,** amely a legjutányosabban árusít hajójegyeket

Modern kényelem! Jó ellátás!
Az ut. az Oceanon át 7 napig tart
A hajót kiindulási portja vagy Boulogne (Franciaország), v. Rotterdam (Hollandia)
III. oszt. utasok a hajón ingyen kapnak szállást és ellátást a hajó indulásáig
Kevés pénzzel is neki lehet indulni, a társaság a kikötőből táviratilag kér pénzt :: az utas amerikai hozzátartozóitól ::
Kolozsvari fiók:
Piata Unirei 4 sz. I. emelet

Pendele & Rivett
volt
Joh. B. Eliron & Sons
LONDON
nagyromániai vezérképviselőt.
H. R. KENT
Galati, Str. Domneasca 13

Értesítés! Értesítés!
Engros és detail kereskedők
Megnyilt a Marea Casa Stock
olasz nagyáruház
Bucuresti, Strada Buzesti 9.
(3 percre a Gara de Nordtól)

Mindennemű manufaktur áruk, tiszta gyapjú, félgyapjú és gyapotszővetek fél és dupla szélességben. Mindenféle cipők, textil és ruházati cikkek

Erdély számára speciális árukat tart raktáron

Csakis kiváló minőségek konkurrenciamentes eredeti gyári áron

Szőrme bundákban — és különféle szőrmékben nagy választék
Megrendelés, átalakítás és festést minden mennyiségben — vállaltunk
S. EISENSTÄDTER & Co.
szűcs. — szőrmeárúháza
Cal. Viet. (v. Kosuth L.-u.) 2. Tel. 1-49

CSAK EGY UT Vezet az erőbőz, egészségért a páratlan hatáson
HIGIEA SOSBORSZESZ
Kapható mindenütt
Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszertári Gyár
1265 **CLUJ — KOLOZSVAR**

Csak nagyban!
A lei emelkedésének hatása előidézte a szövetaarak csökkenését
Angol szövetaek
legfinomabb minőségben, direkt Londonból
Bucuresti, Str. Academ. 45
FIÓKOK: Cernauti, Tempelgasse 4
Chisinau, Mihalovscia 60